

Český svaz orientačních sportů
Sekce orientačního běhu

Pravidla orientačního běhu

Směrnice

Ověřené systémy označování závodních průkazů

platí od 1. 2. 2019

OBSAH:

Pravidla orientačního běhu

1. Obecná ustanovení	5
2. Definice	5
3. Fair play	6
4. Typy závodů.....	7
5. Organizace sportovní akce a odpovědnosti.....	8
6. Prostor sportovní akce.....	8
7. Kategorie	9
8. Rozpis	10
9. Přihlášky	11
10. Startovní pořadí.....	12
11. Pokyny	12
12. Závodní tratě a jejich parametry	14
13. Prostory v omezeném přístupu	15
14. Popisy kontrol	16
15. Mapa	17
16. Kontroly	17
17. Označování závodních průkazů	18
18. Vybavení závodníka.....	18
19. Start	19
20. Mezi startem a cílem	20
21. Cíl, způsob měření času	20
22. Výsledky	21
23. Jury.....	22
24. Porušení Pravidel	23
25. Protesty	23
26. Odvolání.....	23
27. Reklama a média.....	24

Směrnice Ověřené systémy označování závodních průkazů

Ověřené systémy označování závodních průkazů	25
--	----

Pravidla orientačního běhu

"Sportovní čestnost by měla být vedoucím principem při interpretaci těchto Pravidel"

1. Obecná ustanovení

- 1.1 Sportovní čestnost by měla být vedoucím principem při výkladu těchto Pravidel.
- 1.2 Tato Pravidla orientačního běhu (dále "Pravidla") jsou závazná pro sportovní akce a závody v orientačním běhu (dále "OB") zařazené do soutěží sekce OB Českého svazu orientačních sportů (dále jen ČSOS) nebo oblastních soutěží v OB a pro další závody, při kterých lze získat soutěžní licenci dle Klasifikačního řádu sekce OB ČSOS. U ostatních sportovních akcí a závodů v OB, pořádaných sekcí OB, jejími organizačními složkami nebo oddíly, kluby či kroužky sdruženými v ČSOS, musí být případné výjimky z těchto Pravidel uvedeny v rozpisu sportovní akce.
- 1.3 Tato Pravidla jsou doporučena pro ostatní sportovní akce a závody v OB pořádané na území České republiky jinými právníky nebo fyzickými osobami. Závody v OB zařazené do soutěží Mezinárodní federace orientačního běhu (IOF) se přednostně řídí Pravidly IOF ("Competition Rules for IOF Foot Orienteering Events") a tato Pravidla se použijí pouze v přiměřeném rozsahu.
- 1.4 Součástí sportovních akcí a závodů v OB vypsáných podle těchto Pravidel mohou být závody kategorií pro začátečníky (např. fáborkované tratě) a náborových kategorií, pro něž se tato Pravidla použijí v přiměřeném rozsahu.
- 1.5 V podrobnějších dokumentech, jako např. Soutěžní řád či Prováděcí předpisy k soutěžím, mohou být uplatněna další omezení nad rámec znění těchto Pravidel. Naopak v takových dokumentech nelze použít mírnější podmínky, než jsou stanoveny těmito Pravidly.
- 1.6 Všichni účastníci sportovní akce se jí účastní na vlastní riziko.
- 1.7 Účastníci sportovní akce jsou povinni se řídit těmito Pravidly. Neznalost Pravidel neomlouvá.
- 1.8 Tato Pravidla orientačního běhu vstupují v platnost dnem 1. února 2019 a nahrazují předchozí Pravidla OB platná od 1. února 2010. Pravidla lze měnit a doplňovat v souladu se stanovami ČSOS.

2. Definice

- 2.1 **Sportovní akce** v orientačním běhu (dále jen "sportovní akce") je akcí, při které probíhají závody jednotlivých kategorií.
- 2.2 **Závod** v orientačním běhu (dále jen "závod") je závod jednotlivé vypsané kategorie na příslušné trati. Závod je podmnožinou sportovní akce.
- 2.3 **Závodník** je osoba, která je přihlášena k závodu, je odprezentována (nebo má uhrazeny všechny poplatky vyžadované pořadajícím subjektem) a odstartuje do vlastního závodu.
- 2.4 **Kontrola** je místo zakreslené v mapě a označené v terénu, kterým musí závodník projít a průchod označit do závodního průkazu.
- 2.5 **Trat'** závodu je souhrn kontrol a úseků mezi startem a cílem, jimiž musí závodník během závodu projít.

- 2.6 **Délka** tratě je součet vzdušných vzdáleností úseků mezi startem, mapovým startem, jednotlivými kontrolami v předepsaném pořadí a cílem, respektive jejich průměty do horizontální roviny, přičemž povinné úseky se započítávají ve skutečné délce. U závodu s volným pořadím kontrol se předpokládá průchod závodníka kontrolami nejrychlejším možným postupem. U závodů zařazených do soutěží IOF (WRE) je délka tratě uváděna jako nejkratší realizovatelná (nikoliv vzdušná) vzdálenost.
- 2.7 **Převýšení** závodu je vzdálenost ve vertikálním směru, kterou je závodník nucen vystoupat na ideálním postupu. Převýšení je údaj informativního, nikoliv exaktního charakteru.
- 2.8 **Kategorie** je podmnožina množiny závodníků omezená zpravidla podle pohlaví a věku.
- 2.9 **Účastníci** sportovní akce jsou závodníci, pořadatelé, trenéři, doprovod závodníků, diváci, novináři a další fyzické a právnické osoby, které byly pořadatelem na sportovní akci pozvány či se souhlasem pořadatele poskytují nebo zajišťují služby účastníkům sportovní akce.
- 2.10 **Pořádající orgán** sportovní akce je zpravidla vypisovatel nejvyšší soutěže, do které je zařazena většinová část závodů kategorií.
- 2.11 **Pořádající subjekt** sportovní akce je zpravidla sdružení (právní subjekt, spolek), který technicky a organizačně zajišťuje uspořádání sportovní akce.
- 2.12 **Pořadatel** sportovní akce je každá osoba, která se podílí na přípravě a/nebo průběhu sportovní akce.
- 2.13 **Ředitel** sportovní akce je osoba, která řídí pořadatelský tým a je odpovědná za dodržování obecně závazných právních předpisů při přípravách, v průběhu a při likvidaci sportovní akce.
- 2.14 **Hlavní rozhodčí** sportovní akce je pořadatel odpovědný za dodržování těchto Pravidel. Při přípravě a v průběhu sportovní akce je odpovědný zvláště za záležitosti dle čl. 5.4
- 2.15 **IOF Adviser** sportovní akce je pořadatel odpovědný za dodržování Pravidel IOF pro závody, zařazené v rámci sportovní akce do soutěží IOF (WRE). Pro závody příslušných kategorií přebírá odpovědnost hlavního rozhodčího. IOF Adviser a hlavní rozhodčí mohou být tatáž osoba.
- 2.16 **Stavitel tratí** je pořadatel, který definuje jednotlivé tratě.
- 2.17 **Mapový klíč** je norma, podle které jsou vytvořeny mapy. Přehled předepsaných mapových klíčů je uveden ve Směrnici pro tvorbu a evidenci map ČSOS.
- 2.18 **Informační systém ORIS** je webová aplikace, dostupná na adrese <https://oris.orientacnisporty.cz>, která slouží mj. pro registraci závodníků, přihlašování k závodům, zveřejňování příslušných dokumentů k závodům včetně jejich výsledků. Použití tohoto informačního systému může být pro závodníky nebo pořadatele povinné.

3. Fair play

- 3.1 Všichni účastníci sportovní akce se musí chovat poctivě a čestně. Musí se respektovat navzájem, a také respektovat osoby, které jsou konáním sportovní akce dotčeny. Žádný účastník sportovní akce se nesmí snažit ovlivňovat výsledky závodů. Snaha o získání nespravedlivých výhod je zakázána, včetně nečestného používání technických prostředků.
- 3.2 Doping je zakázán. Seznam zakázaných látek a pravidla týkající se dopingu jsou obsaženy v platné Směrnici pro kontrolu a postih dopingu ve sportu v ČR, kterou vydává Antidopingový výbor ČR.

- 3.3 Pořadající orgán nebo subjekt může uveřejnit místo konání sportovní akce před vydáním rozpisu sportovní akce. V takovém případě jsou po uveřejnění místa konání veškeré pokusy o fyzické prozkoumání terénu a trénink v prostoru sportovní akce zakázány, pakliže není pořadajícím subjektem v rozpisu sportovní akce výslovně uvedeno jinak. Není-li místo konání zveřejněno před vydáním rozpisu sportovní akce, musí všichni pořadatelé zachovávat místo sportovní akce a terén v přísné tajnosti.
- 3.4 Závodů se nemůže zúčastnit závodník, který je s terénem seznámen tak dobře, že by měl podstatnou výhodu proti ostatním závodníkům. V případě pochyb závisí toto rozhodnutí na hlavním rozhodčím. Práce na vyhotovení mapy se považují za podstatnou výhodu po dobu jednoho roku od prvního použití mapy na závodech.
- 3.5 Závodníci jsou povinni poskytnout pomoc zraněným účastníkům závodů.

4. Typy závodů

4.1 Závodů v orientačním běhu se dělí podle následujících hledisek:

- Podle denní doby konání závodu:
 - **denní** závod musí probíhat za denního světla; první závodník může startovat nejdříve 1 hodinu po východu slunce; poslední závodník tak, aby od jeho startu vypršel stanovený časový limit nepozději 1 hodinu před západem slunce;
 - **noční** závod musí probíhat za tmy; první závodník může startovat nejdříve 1 hodinu po západu slunce; poslední závodník tak, aby od jeho startu vypršel stanovený časový limit dříve než 1 hodinu před východem slunce;
 - **kombinovaný** závod, který svým průběhem přechází z denního do nočního či naopak.
- Podle počtu soutěžících:
 - závod **jednotlivců** – soutěží závodníci nezávisle na sobě;
 - závod **štafet** – soutěží týmy dvou nebo více závodníků, kteří absolvují samostatně jednotlivé úseky bezprostředně za sebou v předepsaném pořadí.
- Podle časového pořadu
 - závod **jednorázový**, kdy výkon závodníka probíhá v jednom souvislém časovém intervalu;
 - závod **etapový**, skládající se z několika etap následujících po sobě v kratším časovém období, které tvoří jeden závod s jedinými celkovými výsledky; obvykle jsou jednotlivé etapy uspořádány ve dnech následujících bezprostředně po sobě, s případnou jednodenní přestávkou.
- Podle délky trati
 - závod **na klasické trati** (ekvivalent anglického termínu "long distance");
 - závod **na krátké trati** (ekvivalent anglického termínu "middle distance");
 - závod **ve sprintu** (ekvivalent anglického termínu "sprint");
 - závod **na dlouhé trati** (ekvivalent anglického termínu "ultra long distance");
 - závod **jiné délky** (zkrácená trať a další).
- Podle pořadí kontrol
 - závod s **pevným pořadím kontrol** (závodník musí kontroly absolvovat v pořadí, které je předepsáno pořadajícím subjektem);
 - závod s **volným pořadím kontrol** (závodník si volí pořadí průchodu kontrolami sám);
 - **kombinovaný závod** (do závodu s pevným pořadím kontrol jsou vloženy úseky s volným pořadím kontrol).

5. Organizace sportovní akce a odpovědnosti

- 5.1 Pořádající subjekt jmenuje kompetentního ředitele sportovní akce.
- 5.2 Pořádající subjekt navrhuje pořádajícímu orgánu osobu hlavního rozhodčího. Na základě návrhu pořádající orgán osobu hlavního rozhodčího schválí, vyžádá si nový návrh, nebo v odůvodněných případech hlavního rozhodčího jmenuje sám.
- 5.3 Hlavní rozhodčí musí být na sportovní akci osobně přítomen. Pokud se nejpozději v čase zahájení prezentace na sportovní akci nedostaví, určí ředitel sportovní akce jeho zástupce.
- 5.4 Hlavní rozhodčí je odpovědný pořádajícímu orgánu za dodržování Pravidel a zodpovídá za:
- Určení prostoru sportovní akce;
 - Kontrolu kvality mapy a soulad mapy s příslušným mapovým klíčem;
 - Kontrolu tisku mapy a tratí a přesnost zákresu tratí;
 - Kvalitu stavby tratí (stupeň obtížnosti, umístění kontrol, délka tratí, role náhody, přesnost mapy) a vhodnost výběru místa startu a cíle;
 - Kontrolu způsobu rozdělení tratí při štafetových závodech;
 - Losování a přípravu startovních listin;
 - Celkovou kontrolu organizace závodů;
 - Kontrolu spolehlivosti a přesnosti časomíry;
 - Soulad závodních průkazů a razícího zařízení k jejich označování;
 - Jmenování pořadatelů na startu, v cíli, na kontrolách a dalších úsecích průběhu závodů;
 - Dodržení časového harmonogramu závodů;
 - Spravedlivou kontrolu označení průchodu kontrolami;
 - Správné řešení všech případů porušení těchto Pravidel.
- 5.5 Stavitel tratí je odpovědný hlavnímu rozhodčímu za kvalitu stavby tratí (stupeň obtížnosti, umístění kontrol, délka tratí, role náhody, přesnost mapy) a vhodnost výběru místa startu a cíle.
- 5.6 V případě porušení povinností a/nebo odpovědností mohou být vůči hlavnímu rozhodčímu i staviteli tratí pořádajícím orgánem uplatněny sankce, například snížení či odebrání kvalifikační třídy rozhodčího.

6. Prostor sportovní akce

- 6.1 Při přípravě sportovní akce je pořádající subjekt povinen dodržovat všechny obecně závazné právní předpisy a právní závazky, k nimž se smluvně zavázal Český svaz orientačních sportů, vztahující se zejména ke vstupu na pozemky třetích stran a k ochraně životního prostředí.

- 6.2 Z hlediska přístupu účastníků sportovní akce se prostor sportovní akce člení na:
- Prostor závodu, ve kterém jsou postaveny závodní tratě. Do prostoru závodu je zakázán vstup všem účastníkům sportovní akce, mohou do něj vstupovat pouze pořadatelé určení hlavním rozhodčím, závodníci pak pouze v časovém úseku mezi okamžikem svého startu a průchodem cílem. Případné výjimky povoluje hlavní rozhodčí sportovní akce.
 - Zakázané prostory, do kterých je zakázán vstup všem účastníkům sportovní akce.
 - Volně přístupný prostor, do kterého mohou účastníci sportovní akce vstupovat bez omezení.
- 6.3 Hranice prostoru závodu musí být jednoznačně definovány v pokynech nebo označeny v terénu.
- 6.4 Zakázanými prostory jsou všechny prostory, kam je vstup zakázán obecně závaznými právními předpisy (pokud není pořadajícimu subjektu udělena výjimka) nebo které jsou definovány v pokynech, zakresleny v závodní mapě nebo označeny v terénu. Hranice zakázaných prostorů v prostoru závodu musí být pro závodníka zřejmé ze závodní mapy a bez problémů jednoznačně rozpoznatelné v terénu.
- 6.5 Zákazy vstupu do prostoru závodu a do zakázaných prostorů stanovených pořadajícím subjektem vstupují v platnost okamžikem zveřejnění prostoru sportovní akce v rozpise soutěže, sportovní akce nebo v pokynech sportovní akce a jsou ukončeny časem uzavření cíle, pokud pořadající subjekt nestanoví jinak.
- 6.6 Některé části tratě mohou být umístěny ve volně přístupném prostoru nebo mohou být z tohoto prostoru viditelné (divácké kontroly, divácké úseky). Informace o umístění diváckých kontrol a diváckých úseků musí být uvedena v pokynech sportovní akce.

7. Kategorie

- 7.1 Závodníci jsou na sportovní akci zpravidla rozděleni do kategorií podle svého pohlaví a věku. Věkem se pro účely zařazení do kategorie rozumí počet celých let věku, kterého závodník dosáhne v průběhu kalendářního roku, ve kterém se koná příslušná sportovní akce. Mužské kategorie se označují písmenem "H", ženské kategorie písmenem "D", následným číslem je pak určeno věkové omezení v kategorii (viz. tabulka). Přehled vypsaných kategorií musí být uveden v rozpise sportovní akce. Ženy smějí startovat v mužských kategoriích.

ženy	D10	D12	D14	D16	D18	D20	D21				
	D35	D40	D45	D50	D55	D60	D65	D70	D75	D80	D85
muži	H10	H12	H14	H16	H18	H20	H21				
	H35	H40	H45	H50	H55	H60	H65	H70	H75	H80	H85

- 7.2 U kategorií s číslem menším než 21 znamená číslo nejvyšší povolený věk závodníka, u kategorií s číslem vyšším než 21 znamená číslo nejnižší povolený věk závodníka. U kategorií D21 a H21 není věk závodníků omezen.
- 7.3 U závodů jednotlivců se pro kategorie používají pouze tato označení, ale všechny kategorie nemusí v rámci každé sportovní akce být vypsané. Označení náborových kategorií a kategorií pro začátečníky není předepsáno.

- 7.4 V závodech štafet mohou být použity stejné kategorie jako pro závod jednotlivců (věkové omezení pak platí pro každého člena štafety) nebo různé kombinované kategorie (dle věku různě pro každého člena týmu, dle součtu věků, dle pohlaví), jejichž definice musí být uvedena v rozpisu soutěže nebo sportovní akce.
- 7.5 Každá kategorie může být rozdělena do podkategorií:
- Podle obtížnosti tratí lze libovolnou kategorii rozdělit na podkategorie A, B, C, D, E atd., zpravidla v souladu s tím, pro které výkonnostní skupiny závodníků podle klasifikačního řádu jsou určeny (např. D18A, D18B).
 - Jsou-li v rámci sportovní akce pro tutéž kategorii vypsány tratě různé délky, označí se podkategorie pro delší trať písmenem L a pro kratší trať písmenem K (např. D18AL, D18AK).
 - V případě, že by kategorie měla mít příliš mnoho účastníků, je možno ji rozdělit do několika paralelních podkategorií stejné úrovně, které se označí číslicemi -1, -2, atd. (např. D18AL-1, D18AL-2).
- 7.6 Závodník může v rámci jedné sportovní akce startovat pouze v jednom závodě (v jedné kategorii, resp. podkategorii).
- 7.7 Ženy mohou být se souhlasem hlavního rozhodčího závodů hodnoceny v mužských kategoriích. V takovém případě jsou pro výklad těchto Pravidel považovány za závodníky mužského pohlaví. Soutěžní náležitosti (licence apod.) jsou v těchto případech odvozeny z případných předešlých startů v mužských kategoriích.
- 7.8 Účast ve vypsáných kategoriích může být výkonnostně či jinak omezena. Kritéria omezení účasti ve vypsáných kategoriích musí být uvedena v rozpisu sportovní akce.
- 7.9 Kategorie, zařazené do soutěží IOF (WRE), se označují písmenem "M" v případě kategorií mužských a písmenem "W" v případě kategorií ženských (např. M21, W21).

8. Rozpis

- 8.1 Rozpis sportovní akce v orientačním běhu (dále také jen "rozpis") vydává pořadající subjekt. Rozpis musí být zveřejněn alespoň 14 dnů před nejdřívějším termínem uzávěrky přihlášek, a to formou odpovídající charakteru závodů. Přednostním způsobem pro zveřejnění rozpisu je využití informačního systému ORIS. Pro závody, zařazené do soutěží IOF (WRE), musí být rozpis (Bulletin 1) zveřejněn nejpozději 4 měsíce před termínem konání sportovní akce na webu IOF (<https://eventor.orienteeering.org/Events>).
- 8.2 Rozpis musí obsahovat alespoň následující informace:
- Datum a místo konání sportovní akce;
 - Pořadající orgán, pořadající subjekt;
 - Typ závodů jednotlivých kategorií a jejich zařazení do soutěží;
 - Závodní kategorie, resp. kategorie přípustné pro jednotlivé úseky štafet;
 - Případná omezení účasti v kategoriích (podkategoriích);
 - Předpokládané časy vítězů v jednotlivých kategoriích (podkategoriích) a v jednotlivých úsecích štafet (například odkazem na příslušná ustanovení Soutěžního řádu);
 - Jména ředitele sportovní akce, hlavního rozhodčího a stavitele (stavitelů) tratí;
 - Kontakt, na kterém lze získat další informace o sportovní akci;

- Způsob přihlašování, e-mailovou či poštovní adresu nebo webový odkaz pro přihlášky a datum uzávěrky přihlášek. Přednostně je předpokládáno využití informačního systému ORIS;
 - Výši vkladů a dalších poplatků, způsob placení;
 - Výši vkladu při protestech;
 - Poštovní nebo e-mailovou adresu, na kterou lze před konáním sportovní akce posílat případné protesty proti startovním listinám;
 - Poštovní nebo e-mailovou adresu, na kterou lze po ukončení sportovní akce posílat případné protesty proti konečným výsledkům;
 - Místo a čas prezentace;
 - Vzdálenosti mezi základními místy sportovní akce:
 - Ubytování – parkoviště;
 - Parkoviště – centrum;
 - Centrum – prezentace;
 - Centrum – start;
 - Centrum – cíl;
 - Případné omezení běžeckého oblečení a obutí;
 - Popis terénu, možných nebezpečí a případné tréninkové možnosti;
 - Měřítko mapy a interval vrstevnic (ekvidistance), stáří mapy, použitý mapový klíč, autory mapy, informace o tom, jak bude mapa vodovzdorně upravena;
 - Čas prvního startu (startu 00) a způsob startu;
 - Způsob označování závodních průkazů;
 - Zda a za jakých podmínek bude možnost svěřit děti ke hlídání odpovědnému pořadateli (školka), případně další služby nabízené účastníkům sportovní akce;
 - Informace o ochraně osobních údajů (GDPR).
- 8.3 Pro závody, zařazené do soutěží IOF (WRE), musí rozpis dále mj. obsahovat:
- Mapu regionu, ve kterém se sportovní akce uskuteční;
 - Typy a ceny ubytování a stravování;
 - Popis nabízené dopravy;
 - Návod jak získat potřebná vstupní víza;
 - Ukázkou aktuální mapy, zachycující charakter terénu;
 - Informaci, jak získat kopii předešlé mapy embargovaného prostoru.

9. Přihlášky

- 9.1 Přihlášky závodníků na sportovní akci musí být přijaty nejpozději do uzávěrky přihlášek uvedené v rozpise. Přednostně je předpokládáno využití informačního systému ORIS. V jiných případech (e-mail, pošta) může být přijetí přihlášek podmíněno, například potvrzením o doručení.
- 9.2 Za přihlášku závodníka na sportovní akci je pořadající subjekt oprávněn vyžadovat poplatek (dále také jen "vklad").
- 9.3 Vklady musí být uhrazeny způsobem uvedeným v rozpise.

- 9.4 Každý závodník přihlášením na sportovní akci uděluje souhlas s využitím svých osobních údajů (jméno, registrační číslo, ...) pořádacím orgánem a pořádacím subjektem, a to v minimální míře, nutné pro umožnění startu závodníka v závodě.
- 9.5 O každém závodníkovi musí být v přihlášce na sportovní akci uvedeny alespoň následující údaje:
- Jméno a příjmení;
 - Registrační číslo sekce OB, a v případě, že není přiděleno, klub či stát a ročník narození;
 - Kategorie (podkategorie), do které se závodník přihlašuje;
 - Soutěžní licence (v případě, že je přidělena);
 - U závodů s elektronickým způsobem označování závodních průkazů číslo el. závodního průkazu, který závodník hodlá v závodě použít (pokud závodník el. závodní průkaz nevlastní, může mu být zapůjčen).
- 9.6 V přihlášce pro závod štafet musí být uvedeny údaje vyžádané v rozpisu sportovní akce.

10. Startovní pořadí

- 10.1 Závodníci startují individuálně nebo hromadně. Při individuálním startu startují závodníci v rámci jednotlivých kategorií či podkategorií se stejným časovým intervalem (intervalový start) nebo jsou startovní časy závislé na předchozích výsledcích (handicapový start). Způsob startu musí pořádací orgán nebo subjekt uvést v rozpisu.
- 10.2 Při intervalovém startu je startovní pořadí v jednotlivých kategoriích (podkategoriích) losováno, musí však být zajištěno, aby dva závodníci z téhož klubu nestartovali bezprostředně po sobě (pokud je to možné). Je-li nějaká trať použita pro více kategorií, losuje se startovní pořadí po kategoriích. Mezi jednotlivými kategoriemi na shodné trati musí zůstat volný minimálně dvojnásobek startovního intervalu.
- 10.3 U etapových závodů by startovní pořadí mělo být vylosováno tak, aby střední hodnota startovních pořadí daného závodníka ve všech etapách s individuálním startem byla přibližně stejná pro všechny závodníky dané kategorie (podkategorie). V některé z etap závodu mohou závodníci startovat handicapovým startem, kdy jsou startovní časy odvozeny z výsledků etap předchozích.
- 10.4 Start závodníků na prvních úsecích závodů štafet je hromadný, start závodníků na dalších úsecích trati probíhá přímou předávkou. Start závodů štafet může být výjimečně i intervalový nebo handicapový.
- 10.5 Soutěžním řádem mohou být pravidla pro určování startovního pořadí upravena odlišně.
- 10.6 Pro závody, zařazené v rámci sportovní akce do soutěží IOF (WRE), je startovní pořadí určováno podle Pravidel IOF.

11. Pokyny

- 11.1 Pokyny ke sportovní akci v orientačním běhu (dále také jen "pokyny") musí být zveřejněny nejpozději 48 hodin před časem prvního startu sportovní akce. Pokyny jsou přednostně zveřejňovány v IS ORIS.
- 11.2 Pokyny jsou pro účastníky sportovní akce závazné a ti jsou povinni se jimi řídit. Porušení této povinnosti může vést k vyvození sankcí, například u závodníků k diskvalifikaci.
- 11.3 Pro závody, zařazené do soutěží IOF (WRE), musí být pokyny (Bulletin 2) zveřejněny nejpozději týden před termínem konání sportovní akce.

11.4 Pokyny musí být rovněž vyvěšeny v centru sportovní akce, a to nejpozději v čase uvedeném v rozpisu jako čas prezentace.

11.5 Pro závody, zařazené do soutěží IOF (WRE), musí být pokyny k dispozici také v anglickém jazyce.

11.6 Pokyny musí obsahovat alespoň následující údaje:

- Předpokládané časy vítězů v jednotlivých kategoriích (podkategoriích) a v jednotlivých úsecích štafet (například odkazem na příslušná ustanovení Soutěžního řádu);
- Místo a čas prezentace, informace o vydávání popisů kontrol, závodních průkazů, příp. startovních čísel či GPS zařízení;
- Vzdálenosti mezi základními místy sportovní akce:
 - Ubytování – parkování;
 - Parkování – centrum;
 - Centrum – prezentace;
 - Centrum – start;
 - Centrum – cíl;
- Případné omezení běžeckého oblečení a obutí;
- Popis terénu, možných nebezpečí a tréninkové možnosti;
- Měřítko mapy a interval vrstevnic (ekvidistance), stáří mapy, použitý mapový klíč, autory a rozměry mapy, způsob tisku mapy, informace o tom, jak je mapa vodovzdorně upravena;
- Použití zvláštních mapových symbolů;
- Definici zakázaných prostorů, případně definici hranice prostoru závodu;
- Způsob značení povinných úseků, zakázaných prostorů, prostorů s omezeným přístupem, případně prostoru závodu;
- Informace o občerstvení na trati, popř. o kontrolách s rozhodčími;
- Informace o umístění diváckých kontrol a diváckých úseků;
- Čas začátku startu (00) a způsob startu, doba průchodu startovním prostorem, u závodů štafet časy hromadného startu jednotlivých kategorií;
- Délky tratí a převýšení;
- Informace o zvláštní úpravě a vybavení kontrol;
- Informace o způsobu označování závodních průkazů;
- Zda a do kdy platí povinnost odevzdat mapu v cíli;
- Způsob a místo zveřejňování předběžných výsledků;
- Umístění šaten, umýváren, toalet, první pomoci;
- Čas uzavření cíle;
- Časový limit;
- Informace o vyhlášení vítězů (čas, počet oceněných závodníků, vyhlášené kategorie);
- Jména ředitele sportovní akce, hlavního rozhodčího a stavitele (stavitelů) tratí;
- Předpokládané složení jury;

- Při použití elektronického systému označování závodních průkazů způsob použití systému na startu a v cíli a určení místa pro vyčítání, mazání a kontrolu mazání závodních průkazů.;
- Při použití elektronického systému označování závodních průkazů určení místa v mapě pro náhradní označování průchodu kontrolou mechanickým ražením;
- Startovní listinu – může být nahrazeno zveřejněním startovní listiny v centru závodů, při použití elektronického systému označování závodních průkazů u každého závodníka ve startovní listině uvedení čísla jeho závodního průkazu zaregistrovaného pořadatelem;
- Zda a za jakých podmínek je možnost svěřit děti ke hlídání odpovědnému pořadateli (školka), případně další služby nabízené účastníkům sportovní akce;
- Přesnost měření času – na celé sekundy nebo desetiny sekund;
- Informace o ochraně osobních údajů (GDPR).

11.7 Pro závody, zařazené do soutěží IOF (WRE), musí pokyny dále obsahovat mj.:

- Startovní listiny;
- Seznam přihlášených závodníků;
- Adresu, telefon a e-mail závodní kanceláře;
- Rozpis dopravy;
- Rozměry popisů kontrol, pokud jsou vydávány na předstartu;
- Časový limit pro podávání námitek (complaints);
- Místo, kde lze námítky podat;
- Jména a národní federace členů jury.

12. Závodní tratě a jejich parametry

12.1 Trať je tvořena těmito základními místy: startem, začátkem orientace, kontrolami a cílem. Kromě těchto míst se na trati mohou vyskytovat také povinné úseky nebo povinné průchody. Část trati mezi jejími základními místy se nazývá "úsek trati". V případě závodů štafet se označuje část celkové trati absolvovaná jedním závodníkem, jako "úsek štafety".

12.2 Pojem "start" se vztahuje k místu, odkud závodník vybíhá a kde se mu začíná měřit čas. Start prvních úseků štafet nemusí být na stejném místě jako start dalších úseků, který je totožný s místem předávky.

12.3 Místo, od něhož se závodník začíná orientovat podle mapy, nemusí být shodné se startem a označuje se jako "začátek orientace".

12.4 Pojem "cíl" se vztahuje k místu, do kterého závodník dobíhá, kde končí závod a kde se mu měří výsledný čas. Při závodech štafet je pro dobíhající závodníky (s výjimkou posledních úseků) toto místo totožné s místem předávky.

12.5 Pojem "kontrola" se vztahuje k místům, kterými musí závodník mezi startem a cílem projít a kde je povinen svůj průchod označit do závodního průkazu.

12.6 Musí-li závodník část trati absolvovat po vyznačené trase, jedná se o "povinný úsek".

12.7 Musí-li závodník na trati projít daným místem (které není žádným z míst na trati definovaných výše), jedná se o "povinný průchod" (např. podchod, přechod apod.).

- 12.8 Trať se navrhuje tak, aby prokázala fyzickou zdatnost a orientační dovednosti. Orientační náročnost trati musí odpovídat typu závodu a výkonnostní a věkové úrovni příslušné kategorie. Umístění kontrol a celková koncepce trati musí v maximální možné míře vylučovat roli náhody.
- 12.9 Délky tratí v jednotlivých závodech se liší v závislosti na charakteru terénu, typu závodu a dané kategorii. Pro obvyklé typy závodů jednotlivců by časy vítězů v jednotlivých kategoriích měly být zhruba následující:

kategorie	sprint [min]	krátká trať [min]	klasická trať [min]	dlouhá trať [min]
D14, H14 a mladší	10-15	20-30	20-40	---
D16, D18, H16, H18	12-15	20-30	35-70	80-120
D20, D21, H20, H21	12-15	30-40	50-100	90-160
D35, H35 a starší	12-15	30-40	35-80	60-110

- 12.10 Konkrétní předpokládané časy vítězů musí být pro každou vypsanou kategorii uvedeny v rozpisu a pokynech, například odkazem na příslušná ustanovení Soutěžního řádu.
- 12.11 Při štafetových závodech absolvuje každý ze závodníků týmu svůj úsek tratě individuálně a platí pro něj přiměřeně pravidla pro závody jednotlivců. Celková trať každé štafety dané kategorie musí být po posledním úseku stejná. Délky tratí a jednotlivých úseků štafet a předpokládané časy vítězů musí být uvedeny v rozpisu a pokynech sportovní akce, například odkazem na příslušná ustanovení Soutěžního řádu.
- 12.12 Skutečně dosažené vítězné časy v jednotlivých závodech kategorií se od předpokládaných časů vítězů uvedených v pokynech sportovní akce nesmí lišit o více než:
- 20% u závodů kategorií s předpokládaným časem vítěze do 30 minut včetně
 - 15% u závodů kategorií s předpokládaným časem vítěze nad 30 a do 100 minut včetně
 - 15 minut u závodů kategorií s předpokládaným časem vítěze nad 100 minut
- 12.13 Pořádající subjekt stanoví časový limit pro absolvování závodu, zpravidla 200% nejdelšího předpokládaného času vítěze. Závodník, který dosáhne většího výsledného času než je limit, není v závodě hodnocen a nepřiděluje se mu pořadí ve výsledkové listině.
- 12.14 Pořádající subjekt je povinen zveřejnit nejpozději 3 dny před uzavěrkou přihlášek (prvním termínem) předpokládané parametry tratí. Skutečné parametry tratí se pak od předpokládaných nesmí lišit o více než 500m u délky a 50m u převýšení.

13. Prostory v omezeném přístupu

- 13.1 Z důvodů ochrany životního prostředí je nutné řídit se pokyny pořadatelů ohledně omezeného přístupu do určitých částí prostoru závodu a respektovat veškeré zakázané prostory. Porušení této povinnosti vede k diskvalifikaci závodníka a možnosti vyvození dalších sankcí.

13.2 V mapě musí být vyznačena veškerá území s omezeným přístupem, nebezpečné oblasti, nepřístupné trasy nebo liniové objekty a zakázané prostory. V případě potřeby jsou také vyznačeny v terénu. Závodníkům je zakázáno do takových oblastí vstupovat, překonávat je, využívat jich. Dále je závodníkům zakázáno vstupovat a překonávat oblasti/objekty, zakreslené v mapě následujícími symboly:

- Mapy zhotovené podle mapového klíče ISOM 2000 (lesní):
 - ISOM 527 Sídliště;
 - ISOM 528 Trvale nepřístupná oblast;
 - ISOM 707 Nepřekonatelná hranice;
 - ISOM 709 Nepřístupná oblast;
 - ISOM 710 Nebezpečná oblast;
 - ISOM 711 Zakázaný postup.
- Mapy zhotovené podle mapového klíče ISOM 2017 (lesní):
 - ISOM 520 Oblast se zákazem vstupu;
 - ISOM 708 Nepřekonatelná hranice;
 - ISOM 709 Nepřístupná oblast;
 - ISOM 711 Nepřístupná trasa.
- Mapy zhotovené podle platného mapového klíče ISSOM (sprintový):
 - ISSOM 201 Neschůdný sráz;
 - ISSOM 304.1 Nepřekonatelné vodní těleso;
 - ISSOM 309 Nepřekonatelná bažina;
 - ISSOM 410/421 Nepřekonatelná vegetace;
 - ISSOM 521.1 Nepřekonatelná zeď;
 - ISSOM 524 Nepřekonatelný plot nebo ohrada;
 - ISSOM 526.1 Budova;
 - ISSOM 528.1 Oblast se zakázaným vstupem;
 - ISSOM 534 Nepřekonatelné potrubí;
 - ISSOM 707 Nepřekročitelná hranice;
 - ISSOM 709 Nepřístupná oblast;
 - ISSOM 714 Dočasná konstrukce nebo uzavřená oblast.

13.3 Zákres v mapě má přednost, tzn. omezení přístupu je platné, i pokud závodník v terénu vyhodnotí, že by dané místo překonat mohl. V případě překonání liniové značky nebo vstupu do prostoru/oblasti s omezeným přístupem vzniká důvod k diskvalifikaci i tehdy, pokud si závodník svou chybu uvědomí a vrátí se stejnou cestou zpět (a nezíská nespportovní výhodu).

13.4 V Pokynech může pořadající subjekt uvést i další oblasti s omezeným přístupem.

14. Popisy kontrol

14.1 Začátek orientace, přesné umístění kontrol a doběh do cíle musí být definovány v popisu kontrol, zpravidla pomocí symbolů (piktogramů). Popis kontrol musí také obsahovat informace o délce trati, převýšení, vzdálenosti od startu na začátek orientace, o případných povinných úsecích nebo výměně mapy a o délce a typu doběhu do cíle pro každou trať (kategorii). Jednotlivé symboly a způsob jejich použití v popisu kontrol jsou definovány v předpisu Mezinárodní popisy kontrol. Ve výjimečných případech lze použít odpovídající slovní popisy.

14.2 Pomocí popisu kontroly musí být možné v mapě a následně pomocí mapy i v terénu jednoznačně určit její umístění.

- 14.3 Popisy kontrol se poskytují závodníkům způsobem přiměřeným druhu a úrovni závodu. Popisy kontrol by měly být závodníkovi k dispozici před startem. V odůvodněných případech (například závody štafet nebo jiné závody, u kterých jsou použity rozdělovací metody), musí být popisy kontrol příslušné trati připojeny k mapě.

15. Mapa

- 15.1 Mapa použitá v závodě musí být vyhotovena podle platného předepsaného mapového klíče.
- 15.2 Změny, které se v terénu objevily od doby vydání mapy, a které mohou mít vliv na regulérnost závodu, musí být v mapě dotištěny (dokresleny) nebo musí být mapa s vyznačením změn vyvěšena na startu.
- 15.3 Zákres (dotisk) tratě, nepřístupných a nebezpečných oblastí, občerstvovacích stanic, stanovišť první pomoci ap. (dále jen "zákres tratě") na mapě musí být proveden podle platného předepsaného mapového klíče.
- 15.4 Při závodě s pevným pořadím kontrol musí být jednotlivé kontroly očíslovány v posloupnosti předepsaného pořadí a jednotlivé úseky trati musí být vyznačeny spojnicí. Výjimkou je situace, kdy jsou kontroly natolik blízko sebe, že není pro spojnicí prostor.
- 15.5 Mapa musí být zřetelně označena kategorií, pro níž je zakreslená trať určena, u štafet navíc číslem štafety a označením úseku.
- 15.6 Veškeré tisky, dotisky a zákresy na mapě, včetně tisku (zákresu) tratí, musí být odolné proti vodě a světlu.
- 15.7 Bezprostředně předchozí verze mapy prostoru závodu (existuje-li) musí být vyvěšena v centru sportovní akce. Předchozí verzí se rozumí i současná mapa, není-li použita poprvé. Toto ustanovení se nepoužije v případě, došlo-li k prvnímu použití mapy později než jeden týden před konáním sportovní akce a mapa byla po předešlém použití závodníkům odebírána.
- 15.8 Pro závody na klasické trati je předepsáno měřítko mapy 1 : 15 000.
- 15.9 Pro závody na krátké trati a závody štafet jsou předepsána měřítka 1 : 15 000 nebo 1 : 10 000.
- 15.10 Pro závody ve sprintu a závody sprintových štafet jsou předepsána měřítka 1 : 5 000 nebo 1 : 4 000.
- 15.11 U veteránských a žákovských kategorií je možné použít přiměřeně větší měřítko mapy.
- 15.12 U závodů řízených oblastními nebo krajskými soutěžními komisemi lze použít pro závod na klasické trati měřítko 1 : 10 000.

16. Kontroly

- 16.1 Každé místo kontroly musí být v terénu označeno a vybaveno dostatečným množstvím označovacích zařízení pro označování průchodu závodníků kontrolou.
- 16.2 Označení kontroly (dále jen "lampion") se skládá ze tří čtverců tvořících plášť svíslého trojbokého hranolu. Každý čtverec o rozměrech zhruba 30 cm x 30 cm je úhlopříčně rozdělen, přičemž polovina je bílá a polovina oranžová. Bílé trojúhelníky přiléhají jednou odvěsnou k hornímu okraji pláště hranolu.
- 16.3 Pro závody v nočním orientačním běhu by měl být lampion doplněn reflexním předmětem (například páskou), označení kontroly pak musí být ze všech stran stejně dobře viditelné.

- 16.4 Označovací zařízení musí být v bezprostřední blízkosti lampionu.
- 16.5 Každá kontrola musí být označena kódovým číslem, které je připevněno a napsáno tak, aby ho při označování závodního průkazu mohl závodník snadno přečíst. Čísla menší než 31, větší než 599 a čísla, která lze zaměnit při otočení (např. 66, 68, 86, 89, 98, 99, 161, 191 ap.), se nepoužívají.
- 16.6 Označení a vybavení kontroly musí být umístěno co nejbližší k místu kontroly, které je označeno v mapě a popsáno odpovídajícím řádkem popisu kontrol. Lampion musí být viditelný, pokud závodník vidí pozici odpovídající popisu kontroly.
- 16.7 Mezi jednotlivými kontrolami musí být vzdálenost větší než 30 metrů (při použití mapy v měřítku 1 : 5 000 a větším musí být vzdálenost větší než 15 metrů). Vzdálenost mezi kontrolami se měří na přímce (i pokud nejsou kontroly navzájem viditelné).
- 16.8 Kontroly se umísťují tak, aby obtížnost jejich nalezení významně nezávisela na přítomnosti či nepřítomnosti dalších závodníků.
- 16.9 Vybavení kontrol musí být u všech kontrol na trati stejného typu.

17. Označování závodních průkazů

- 17.1 Pro označení průchodu kontrolami, resp. startem a cílem lze použít mechanický nebo elektronický způsob označování závodního průkazu.
- 17.2 Závodník je zodpovědný za správné označení svého závodního průkazu na všech kontrolách.
- 17.3 Závodní průkaz musí obsahovat jednoznačný záznam o průchodu všemi kontrolami.
- 17.4 Závodník, kterému v závodním průkazu chybí záznam o průchodu některou z kontrol, musí být diskvalifikován, pokud se s jistotou neprokáže, že chybějící záznam není zaviněn chybou závodníka. V těchto výjimečných případech lze použít pro ověření průchodu závodníka danou kontrolou dalších možností, například svědectví rozhodčího, kamerový záznam, nebo vyčtení obsahu paměti elektronického označovacího zařízení.
- 17.5 Průchod kontrolou si závodník značí do závodního průkazu sám. Pořádající subjekt smí na kontrolu umístit rozhodčího, který je oprávněn provádět kontrolu závodních průkazů, nesmí však závodníka zdržovat ani rozptylovat.
- 17.6 Závodníci, kteří ztratí svůj závodní průkaz, vynechají kontrolu nebo kontrolami projdou v nesprávném pořadí, jsou diskvalifikováni.
- 17.7 Přesné podmínky použití mechanického i elektronického způsobu označování závodních průkazů jsou stanoveny ve směrnici pro Ověřené systémy označování závodních průkazů.

18. Vybavení závodníka

- 18.1 Pořádající subjekt může předepsat omezení běžeckého oblečení a obutí. Toto omezení musí uvést v rozpise.
- 18.2 Pokud pořádající subjekt z relevantních důvodů potřebuje předepsat další vybavení závodníka, například typ předepsaného závodního průkazu, musí závodníkům, kteří by takovým omezením byli postiženi, nabídnout preferovanou alternativu zdarma na své vlastní náklady.

- 18.3 Pořadající subjekt má právo přidělit závodníkům startovní čísla. V tomto případě je povinností závodníků se startovním číslem absolvovat závod – tzn., že závodník bez startovního čísla nemusí být připuštěn ke startu. Startovní čísla musí být zřetelně viditelná a nesmějí se překládat či jinak upravovat. Startovní číslo musí být nesené na hrudi, při použití dvou kusů startovního čísla pak na hrudi a na zádech.
- 18.4 Pořadající subjekt může vyžadovat, aby vybraní závodníci nesli v průběhu závodu pořadajícím subjektem zapůjčenou vestu a/nebo GPS zařízení pro sledování polohy. Závodníci, kteří tomuto požadavku nevyhoví, mohou být diskvalifikováni.
- 18.5 Technickými pomůckami, které smí závodník během závodu používat, jsou:
- Mapa se zákresem trati pro závod, poskytnutá pořadatelem, a odebraná závodníkem na počátku závodu. V každé kategorii musí mít všichni závodníci (případně celá štafeta) v závodě k dispozici shodnou mapu se shodným celkovým zákresem tratě;
 - Závodní průkaz, který je zaregistrován pořadatelem. Závodní průkaz slouží k identifikaci závodníka a k záznamu o jeho průchodu startem, kontrolami a případně i cílem;
 - Popisy kontrol, které závodník obdržel od pořadatele, nebo ve vlastní úpravě;
 - Buzola, hodinky, svítilna, sporttester, lupa, brýle aj. osobní zdravotní pomůcky;
 - GPS zařízení pro sledování polohy, které neumožňuje zobrazení mapy a není používáno k aktivní navigaci.
- 18.6 Pro aktivní navigaci je zakázáno používat jakékoliv jiné technické prostředky, například mobilní telefon, brýle umožňující promítat do zorného pole závodníka mapu, apod.
- 18.7 Jakékoliv další technické pomůcky smějí být nesené a používány, pouze je-li to výslovně uvedeno v pokynech sportovní akce.

19. Start

- 19.1 Před odstartováním musí závodník projít startovním prostorem. Vstup do startovního prostoru musí být vybaven zařízením ukazujícím startovní čas závodníků, kteří mají do startovního prostoru vstoupit (neplatí při závodech štafet), případně mohou být závodníci vyvoláváni. Ve startovním prostoru je závodník povinen provést předstartovní procedury předepsané pořadatelem v pokynech a dodržovat veškeré další pokyny pořadatelů. Zařízení ukazující startovní čas musí ukazovat čas od začátku startu (00), ale je povoleno rovněž zobrazit i aktuální denní čas.
- 19.2 Startovní čára je kolmá na směr odběhu. Start se značí zřetelným nápisem START umístěným nad startovní čarou nebo dvěma zřetelnými nápisy START (výjimečně pouze dvěma lampiony) umístěnými na koncích startovní čáry.
- 19.3 Závodník startuje v čase určeném pořadatelem na pokyn startéra nebo na signál startovacího zařízení. Při předávce štafet startuje závodník v momentě předávky od svého předchozího úseku štafety. Závodník, který vystartuje předčasně, může být diskvalifikován. To platí i v případě štafet.
- 19.4 Není-li začátek orientace shodný se startem, je v terénu označen lampionem. Cesta mezi startem a začátkem orientace se v terénu i v mapě vyznačí jako povinný úsek trati.
- 19.5 Závodník si odebírá mapu sám a je odpovědný za odběr správné mapy s odpovídajícím označením jeho kategorie (startovního čísla). Odběr map se provádí na místě určeném pořadajícím subjektem. Při závodech štafet je možné, aby mapu pro závodníka odebral a v momentě předávky mu předal závodník předchozího úseku jeho štafety.

- 19.6 Mapy k odběru jsou řazeny tak, aby pomalejší závodníci při odběru své mapy nepřekáželi rychlejším závodníkům a nedocházelo tak ke srážkám nebo zranění.
- 19.7 Dostaví-li se závodník do startovního prostoru vlastní vinou se zpožděním, pořadatelé mu umožní start co možná nejdříve po jeho příchodu, přičemž pro výpočet výsledného času se použije startovní čas podle startovní listiny (nebo, při předávce štafet, dle okamžiku dobehnutí jeho předchozího úseku štafety).
- 19.8 Dostaví-li se závodník do startovního prostoru se zpožděním vinou pořadatelů, je mu přidělen nový startovní čas.
- 19.9 Je-li vzdálenost z centra závodů na start delší než 2 km, musí být na startu nebo v jeho blízkosti možnost občerstvení. Mezi nabízenými tekutinami musí být pitná voda.
- 19.10 Pořádající subjekt může definovat jednu nebo více karantén, aby zajistil v zájmu sportovní čestnosti omezení přístupu k informacím závodníkům, kteří ještě neodstartovali. Pro každou karanténu musí být určeno, v jakém čase jsou do ní povinni závodníci a trenéři nejpozději vstoupit (uzávěrka karantény). Karanténa musí být vybavena odpovídajícím způsobem (toalety, občerstvení, přístřešek) s ohledem na počet účastníků sportovní akce, kteří se do karantény povinně dostaví. Po uzavěrci karantény (pozdní příchod) může dojít k zamezení vstupu do karantény, neumožnění startu opožděných závodníků, případně diskvalifikaci. V karanténě je zakázáno používání mobilních telefonů a dalších telekomunikačních prostředků, stejně jako nečestné získávání jakýchkoliv dalších informací o probíhajícím závodě.

20. Mezi startem a cílem

- 20.1 Na trati závodu se závodníci musí chovat co nejtěšěji, nesmí vstupovat do zakázaných prostorů a svým chováním v průběhu závodu nesmí porušit obecně závazná pravidla ve vztahu k vlastníkům nemovitostí, ochraně životního prostředí apod.
- 20.2 Povinné úseky tratě musí závodníci proběhnout v celé jejich délce. Povinné úseky se značí zpravidla oranžovobílými fáborky.
- 20.3 Závodník, který předčasně ukončí závod, musí tuto skutečnost neprodleně oznámit pořadateli v cíli, popř. na startu, a tam také odevzdat mapu.
- 20.4 V kategoriích, ve kterých je předpokládán čas vítěze 50 minut a více, musí mít závodníci možnost občerstvení přibližně každých 30 minut. Za náročných podmínek (např. velmi teplé počasí) je občerstvení poskytováno i dalším kategoriím. Mezi nabízenými tekutinami musí být pitná voda.
- 20.5 Pořadatelé jsou povinni vyznačit nebezpečné oblasti, kde by mohlo dojít ke zraněním závodníků. Značení nebezpečných oblastí musí být zřetelně viditelné a nesmí být zaměnitelné s jiným značením.
- 20.6 Závodník nesmí být během závodu doprovázen jinou osobou (pokud není rozpisem pro danou kategorii stanoveno jinak).
- 20.7 Závodníci nesmí do prostoru závodu vstupovat se zvířaty, a to ani pokud jsou tato na vodítku nebo vybavena náhubkem.

21. Cíl, způsob měření času

- 21.1 Cílová čára je kolmá na směr doběhu. Cíl se značí zřetelným nápisem CÍL umístěným nad cílovou čarou nebo dvěma zřetelnými nápisy CÍL (výjimečně pouze dvěma lampiony) umístěnými na koncích cílové čáry.

- 21.2 Cílový doběh je vyznačen páskou, fáborky nebo plůtky. Posledních 20m cílového doběhu vede přímým směrem.
- 21.3 Závod pro závodníka končí proběhnutím cílové čáry nebo označením elektronického závodního průkazu v cílovém označovacím zařízení. Závodník se nesmí do závodního prostoru vracet před uzavřením cíle, jinak se vystavuje riziku diskvalifikace.
- 21.4 Pokud pořadající subjekt požaduje označení závodního průkazu v cíli, je povinností závodníka toto učinit dle pokynů pořadatelů. Cílové označovací zařízení musí být umístěno na cílové čáře nebo v její bezprostřední blízkosti.
- 21.5 Po proběhnutí cílem odevzdá závodník ke kontrole svůj průkaz, případně i mapu, požadují-li tak pořadatelé. Povinnost odevzdání závodního průkazu ke kontrole se týká i závodníků, kteří svůj závod ukončili předčasně.
- 21.6 V prostoru cíle musí být zabezpečena první pomoc.
- 21.7 Při závodech štafet se předávka mezi jednotlivými úseky štafety provádí dotykem nebo předáním mapy mezi příslušnými závodníky ve vymezeném prostoru předávky. Část prostoru předávky pro předávajícího závodníka se považuje za cílový prostor, část prostoru předávky pro přebírajícího závodníka se považuje za startovní prostor. Závodníci čekající na předávku jsou povinni sledovat doběh, neohlášení dobíhajícího závodníka nelze považovat za porušení Pravidel ze strany pořadatelů.
- 21.8 Cílový čas se měří v cíli, buď v okamžiku, kdy závodníkova hrud' protne cílovou čáru, nebo v okamžiku, kdy závodník označí svůj závodní průkaz v cílové označovací jednotce. Měření cílového času musí být pro všechny závodníky v jednom závode stejné.
- 21.9 Cílový čas se zaokrouhluje na nejbližší nižší celou sekundu. Pokud mají pořadatelé odpovídající technické vybavení na startu i v cíli, může se při závodech ve sprintu měřit čas na desetiny sekundy. Tato skutečnost však musí být uvedena v pokynech závodů.
- 21.10 K měření času na startu a v cíli musí pořadající subjekt zajistit rovnoměrně jdoucí hodiny s maximální odchylkou mezi nimi $\pm 1s$ v průběhu 5 hodin.
- 21.11 Výsledný čas se vypočítává jako rozdíl cílového a startovního času. Udává se v minutách a sekundách, popř. v desetínách sekundy.
- 21.12 Výsledné časy závodníků se zveřejňují v předběžných výsledcích. Předběžné výsledky se zveřejňují během závodu; kompletní předběžné výsledky, včetně případných diskvalifikací, se zveřejňují do 30 minut po plánovaném uzavření cíle.

22. Výsledky

- 22.1 Pořadí ve výsledkové listině se stanoví na základě výsledných časů.
- 22.2 Dva či více závodníků se shodným výsledným časem jsou ve výsledkové listině uvedeni se stejným umístěním (následující umístění, která by jim připadla, se vynechají).
- 22.3 V závode štafet je výsledné umístění určeno pořadím doběhu závodníků na posledním úseku do cíle.
- 22.4 V závodech s hromadným či handicapovým startem určují pořadí cíloví rozhodčí. V tomto případě mohou dva závodníci získat shodné umístění jen jejich rozhodnutím.
- 22.5 Umístění ve výsledkové listině se nepřiděluje závodníkovi, který je diskvalifikován, vzdal závod nebo jeho výsledný čas je větší než stanovený limit.

- 22.6 Oficiální výsledky sportovní akce musí být do 24 hodin od uzavření cíle uveřejněny v informačním systému ORIS, případně také na www stránkách závodu. Výsledky sportovní akce musí být dostupné nejméně po dobu 12 měsíců od data konání sportovní akce.
- 22.7 Ve výsledcích závodů jednotlivců se uvádí u každého závodníka jeho pořadí v rámci kategorie (podkategorie), jeho příjmení a jméno, registrační číslo sekce OB (u cizinců či jiných závodníků, neregistrovaných v sekci OB, pak ročník narození a národnost, například 62NOR01), licence a výsledný čas.
- 22.8 Ve výsledcích závodů štafet se kromě jména oddílu či klubu a celkového času štafety uvádějí jména závodníků na jednotlivých úsecích štafety, jejich registrační čísla, časy jejich předávky (resp. časy označení cílové kontroly doběhnuvším závodníkem) a případně též časy dosažené na jednotlivých úsecích štafety.
- 22.9 V úvodu oficiální výsledkové listiny musí být uvedeny zásadní údaje o závodech a jejich průběhu. Za zásadní údaje jsou mj. vždy považovány podané protesty a způsob jejich řešení. Pořádající orgán může po pořádajícím subjektu vyžadovat zpracování "Protokolu o závodě" v předepsané formě.

23. Jury

- 23.1 K řešení protestů a dalších otázek daných Pravidly musí pořádající subjekt sestavit tříčlennou jury z osob přítomných na závodě a registrovaných v sekci OB ČSOS. Pořádající orgán může jmenovat osoby přednostně určené pro výkon funkce člena jury. Žádný z členů jury nesmí být zúčastněn v pořádání závodu. Hlavní rozhodčí a protestující mohou sledovat jednání jury, ale nemají hlasovací právo. Vstupovat do jednání mohou pouze na výzvu nebo se souhlasem jury.
- 23.2 Pořádající subjekt má povinnost osobu navrženou za člena jury o této skutečnosti včas informovat a složení jury zveřejnit v centru sportovní akce nejpozději v době plánovaného ukončení prezentace. Navržená osoba má právo svou účast v jury odmítnout. Podá-li člen jury protest, musí být nahrazen osobou, která není nikterak zainteresována na podaných protestech. Člen jury též může odstoupit z jury v průběhu konání sportovní akce, pokud je zřejmé, že nemůže objektivně posoudit některý z projednávaných podnětů. V tomto případě musí pořádající subjekt zajistit náhradu.
- 23.3 Povinností jury je řešit všechny podané protesty, všechny podněty, s nimiž se na jury obrátili pořadatelé (např. sporné označení průchodu kontrolou v závodním průkazu) a podněty předložené některým z členů jury při jejím zasedání.
- 23.4 Členové jury rozhodují dle svého nejlepšího svědomí a řídí se přitom těmito Pravidly a smyslem pro spravedlnost. Za svá rozhodnutí, týkající se projednávaných podnětů, nemohou být členové jury stíháni disciplinárně, ani jiným způsobem.
- 23.5 Protesty proti porušení či nedodržení Pravidel během sportovní akce závodníkem nebo pořadatelem nebo proti rozhodnutí hlavního rozhodčího řeší jury v den závodu, nejdéle 60 minut po plánovaném uzavření cíle. Protesty proti oficiálním výsledkům řeší jury do 14 dnů ode dne podání protestu. Nemůže-li se některý z členů jury projednávání účastnit, pořádající subjekt musí zajistit náhradu.
- 23.6 Všichni účastníci sportovní akce jsou povinni s jury spolupracovat k objasnění podaných podnětů.
- 23.7 Jury má právo použít i nestandardní řešení (např. posun ve výsledkové listině, ...)

- 23.8 Pro řešení případných protestů proti oficiálním výsledkům je pořadající subjekt povinen archivovat po dobu 1 roku od vydání oficiální výsledkové listiny, startovní listinu ze startu a všechny záznamy o průchodu kontrolami a cílem.
- 23.9 Proti rozhodnutí jury lze podat odvolání dle příslušné kapitoly těchto Pravidel.

24. Porušení Pravidel

- 24.1 Porušení Pravidel závodníkem musí být posouzeno hlavním rozhodčím, který má právo závodníka diskvalifikovat. Závodník se proti diskvalifikaci může odvolat podáním protestu.
- 24.2 Při zvlášť závažných událostech ovlivňujících regulérnost závodu mohou být hlavním rozhodčím zrušeny výsledky sportovní akce nebo závodu konkrétní kategorie, a to bez ohledu na to, zda byl podán protest. Proti rozhodnutí hlavního rozhodčího o zrušení výsledků lze podat protest.
- 24.3 V případě, že dojde z důvodů jednoznačného a podstatného nedodržení Pravidel ze strany pořadatelů ke zrušení výsledků závodu nebo sportovní akce, je pořadající subjekt povinen vrátit minimálně 50% vkladu všem závodníkům, kteří se pro daný závod prezentovali.
- 24.4 Účastník sportovní akce, který porušil Pravidla obzvláště závažným způsobem, může být disciplinárně stíhán. Podněty na disciplinární stíhání musí být předány disciplinární komisi do 14 dnů ode dne, kdy k disciplinárnímu přestupku došlo.

25. Protesty

- 25.1 Protest proti porušení či nedodržení Pravidel v průběhu sportovní akce závodníkem nebo pořadatelem nebo proti rozhodnutí hlavního rozhodčího, může podat každý účastník sportovní akce hlavnímu rozhodčímu, který ho předá k projednání jury. Protest proti porušení či nedodržení Pravidel během sportovní akce nebo proti rozhodnutí hlavního rozhodčího se podává písemně, a to nejpozději do 30 minut po plánovaném času uzavření cíle.
- 25.2 Protest proti oficiálním výsledkům může podat jakákoliv osoba zainteresovaná na výsledcích sportovní akce hlavnímu rozhodčímu, který ho předá k projednání jury. Protest proti oficiálním výsledkům se podává písemně do 14 dnů od zveřejnění oficiálních výsledků sportovní akce.
- 25.3 Protest je nutno doložit vkladem. Výše vkladu musí být zveřejněna v rozpise.
- 25.4 Není-li protest uznán, propadá vklad ve prospěch pořadajícího subjektu. Je-li uznán jako oprávněný, vklad se vrací a jury uloží hlavnímu rozhodčímu realizaci jejího rozhodnutí.
- 25.5 Všechny podané protesty a výsledek jejich projednání musí být zaneseny v oficiální výsledkové listině.

26. Odvolání

- 26.1 Pro případ odvolání proti rozhodnutí jury je pořadajícím orgánem jmenována odvolací komise. Pokud se protest týká závodu konkrétní kategorie, je odvolací komise jmenována v souladu se soutěžním řádem příslušejícím nejvyšší soutěži, do které je závod zařazen. V ostatních případech vykonává funkci odvolací komise vedení organizační složky sekce OB, jíž je pořadající subjekt členem.

- 26.2 Odvolání proti rozhodnutí jury lze podat odvolací komisi do 7 dnů od zveřejnění rozhodnutí jury. Odvolání musí být podáno písemně a může je předložit i jiný účastník sportovní akce, než který podával příslušný protest. Odvolání musí být doloženo vkladem ve výši dvojnásobku vkladu původního protestu.
- 26.3 Odvolání nemá odkladný účinek, tj. až do rozhodnutí odvolací komise platí výsledky sportovní akce dle rozhodnutí jury.
- 26.4 Odvolací komise projednává odvolání co nejdříve, nejpozději však do 60 dnů od doručení odvolání. Osoba předkládající odvolání i hlavní rozhodčí příslušné sportovní akce se mohou na vlastní žádost projednávání zúčastnit.
- 26.5 Rozhodnutí odvolací komise je konečné. Komise uloží hlavnímu rozhodčímu příslušného závodu realizaci jejího rozhodnutí (včetně možného vrácení vkladu za odvolání a případného původního vkladu za protest).

27. Reklama a média

- 27.1 Reklama na tabákové výrobky a lihoviny je zakázána.
- 27.2 Pokud je závodníkovi přiděleno startovní číslo, musí být případné reklamy na startovním čísle viditelné a je zakázáno je jakkoliv upravovat nebo zakrývat.
- 27.3 Pořádající subjekt by se měl snažit vyjít vstříc zástupcům médií a poskytnout jim maximální součinnost pro přípravu reportáže o sportovní akci a jejích výsledcích.

Tato Pravidla orientačního běhu platí od 1. 2. 2019.

Směrnice

Ověřené systémy označování závodních průkazů

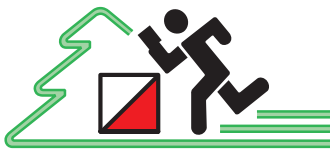
Sekce orientačního běhu Českého svazu orientačních sportů vydává v souladu s čl. 17. 7 Pravidel orientačního běhu směrnici Ověřené systémy označování závodních průkazů.

1. Pro označování průchodu kontrolami lze použít pouze následující systémy:
 - Mechanické ražení
 - Elektronický systém ražení Emit (kontaktní)
 - Elektronický systém ražení Emit touch-free (bezkontaktní, verze 2013 a novější)
 - Elektronický systém ražení SPORTident (kontaktní)
 - Elektronický systém ražení SPORTident Air+ (bezkontaktní)
2. Při použití elektronického systému ražení musí mít závodníci možnost ověření funkčnosti svého závodního průkazu (čipu/karty) před vlastním startem.
3. Při použití bezkontaktního elektronického systému ražení musí mít závodníci možnost ověření dostatečné kapacity baterie závodního průkazu (čipu) v centru závodu.
4. Při použití kontaktního elektronického systému ražení musí mít závodníci možnost bezprostředně před vlastním startem vypnout bezkontaktní závodní průkaz (čip). V případě použití závodního průkazu SPORTident ActiveCard (SIAC) to znamená nutnost umístění jednotky SIAC OFF jako poslední jednotky před vlastním startem závodníka.
5. Při použití elektronického systému ražení musí být všechny označovací jednotky nastaveny do stejného režimu (kontaktního nebo bezkontaktního). Jedinou výjimkou je cílová označovací jednotka, která kromě měření času slouží i k určení pořadí v cíli cílovým rozhodčím. V takovémto výjimečném případě smí být tato jednotka v kontaktním režimu i tehdy, pokud všechny ostatní označovací jednotky použité v závodě byly v režimu bezkontaktním.
6. Závodník je zodpovědný za správné označení svého závodního průkazu na všech kontrolách.
7. Závodní průkaz musí obsahovat jednoznačný záznam o průchodu všemi kontrolami.
8. Při použití elektronických systémů ražení SPORTident a SPORTident Air+ musí být kontrola vybavena mechanickým záložním označovacím zařízením.
9. Závodník, kterému v závodním průkazu chybí záznam o průchodu některou z kontrol, musí být diskvalifikován, pokud se s jistotou neprokáže, že chybějící záznam není zaviněn chybou závodníka. V těchto výjimečných případech lze použít pro ověření průchodu závodníka danou kontrolou dalších možností, například svědectví rozhodčího, kamerový záznam, nebo vyčtení obsahu paměti elektronického označovacího zařízení. Za všech ostatních okolností nejsou tyto možnosti přípustné a závodník musí být diskvalifikován. Při použití elektronického systému SPORTident to znamená:
 - Závodník je povinen vyčkat zvukového a světelného signálu, potvrzujícího správnost ražení (signál vydá označovací jednotka, případně závodní průkaz).
 - Pokud je na kontrole více označovacích jednotek a některá z nich není funkční, závodník musí zkusit použít další (záložní) označovací jednotky a bude diskvalifikován, pokud v závodním průkazu nebude záznam o průchodu kontrolou.

- Pouze pokud žádná z označovacích jednotek na kontrole není funkční, závodník smí a musí použít náhradní mechanické ražení do mapy, jinak bude diskvalifikován.
 - Pokud závodník razí příliš rychle (nevyčká zvukového a světelného signálu jako potvrzení správného ražení) a závodní průkaz nebude obsahovat záznam o označení dané kontroly, musí být závodník diskvalifikován (a to i v případě, kdy paměť označovací jednotky zaznamená číslo závodního průkazu daného závodníka jako chybné oražení).
 - Pořadatelé mají právo vyčíst paměť jakékoliv označovací jednotky a pořídit zálohu takového záznamu. Vyčtení paměti označovací jednotky může být požadováno také závodníkem, a to za poplatek ve stejné výši jako je vklad pro řešení protestu pro daný závod. Pokud bude paměť této označovací jednotky obsahovat úplný záznam (bez chyby) o oražení této jednotky příslušným závodníkem, je závodníkovi uznán průchod kontrolou jako správný a je mu vrácen poplatek za vyčtení paměti dané jednotky; jinak propadá poplatek pořádajícímu subjektu.
10. Závodník, který ztratí svůj závodní průkaz, vynechá kontrolu, nebo označí kontroly v nesprávném pořadí, musí být diskvalifikován.
 11. Při použití dvou bezkontaktních závodních průkazů závodníkem musí být oba závodní průkazy nesený na stejné ruce. Záznamy o průchodu kontrolami z obou průkazů musí být v takovém případě před vyhodnocením správnosti ražení spojeny.
 12. Při použití elektronického systému ražení Emit musí být záložní kartička umístěna na elektronický závodní průkaz do místa určeného pro záložní mechanické označování. Záložní kartička musí být upravena tak, aby při závodě nebyla poškozena (například vodou). Je zodpovědností závodníka zajistit, aby tato záložní kartička byla označena pro případ, že v elektronickém závodním průkazu nebude záznam o průchodu kontrolou.
 13. Při použití mechanického ražení platí následující:
 - Závodní průkaz je vyroben z odolného označitelného materiálu a jeho rozměry nesmí přesahovat velikost 10 cm x 21 cm.
 - Na průkazu jsou vytištěna obdélníková políčka v několika řadách. První řada políček přiléhá k hornímu okraji průkazu. Políčka jsou v řadách očíslována zleva doprava tak, že za pořadovým číslem posledního políčka v řadě následuje pořadové číslo prvního políčka následující řady. Pořadové číslo je umístěno vždy v levém horním rohu políčka a nesmí zabírat víc než 10 % jeho plochy. Velikost políček musí odpovídat použitým kleštím na kontrolách. Šířka políček musí být větší nebo rovna šířce kleští a jejich výška taková, aby při souhlasu volného okraje kleští s dolní nebo horní stranou okénka byl otisk umístěn celý v políčku. Volný okraj kleští musí dosáhnout bez překážek až k dolní straně okének v poslední řadě průkazu. Na průkazu jsou dále natištěna "opravná políčka" (minimálně tři). Tato políčka mají stejný rozměr a tvoří samostatnou řadu, nebo jsou posledními políčky v poslední řadě průkazu. Opravná políčka jsou označena R1, R2, ... a případně vyplněna písmenem R.
 - Průkaz dostane závodník před startem. Závodník může psát do kontrolních políček, tato průhledně přelepit nebo podlepit na rubové straně průkazu a průkaz vložit do ochranného obalu. Jiné úpravy nejsou povoleny. Z organizačních důvodů mohou být průkazy připojeny k mapám, v takovém případě musí být mapy a průkazy vodovzdorně upraveny. Taktéž z organizačních důvodů lze vyměňovat závodníkům průkazy na některé z kontrol. Způsob výdeje a případné výměny průkazů musí být popsány v Pokynech.

- Každý závodník je odpovědný za to, že svůj průkaz na každé kontrole zřetelně označí.
- Označování závodního průkazu (dále jen "ražení") se provádí kleštěmi do závodního průkazu. Alespoň část raženého vzorku musí být v příslušném políčku závodního průkazu. Příslušné políčko je políčko s označením pořadového čísla kontroly nebo dosud nepoužité rezervní políčko. Rezervní políčka se používají v pořadí stanoveném jejich pořadovými čísly, a to tehdy, označí-li závodník omylem do některého políčka nesprávnou kontrolu nebo není-li otisk dosti zřetelný. Pak může označit správnou kontrolu do opravného políčka.
- Označí-li závodník omylem kontrolu do políčka následujícího za políčkem příslušným této kontrole a chybu zjistí až na následující kontrole, může označit tuto kontrolu do opravného políčka podle předchozího pravidla. Políčko této kontroly se uzná jako příslušné pro kontrolu předchozí.
- Ražení slouží k potvrzení průchodu závodníka kontrolami. Pokud je závodníkově ražení v rozporu s předchozími body, jedná se o "nepředpisové ražení". V případě, že lze i z nepředpisového ražení jednoznačně identifikovat řádný průchod závodníka všemi kontrolami ve stanoveném pořadí, není závodník diskvalifikován. Není-li možné z nepředpisového ražení jednoznačně identifikovat řádný průchod závodníka všemi kontrolami ve stanoveném pořadí, ale lze-li tento průchod věrohodně dokázat, rozhoduje odiskvalifikaci závodníka jury. Není-li možné z nepředpisového ražení jednoznačně identifikovat řádný průchod závodníka všemi kontrolami ve stanoveném pořadí a nelze-li tento průchod věrohodně dokázat, je závodník diskvalifikován. Závodník je diskvalifikován i v případě, že průkaz je poškozen takovým způsobem, že nelze ražení objektivně vyhodnotit.

Tato směrnice Ověřené systémy označování závodních průkazů platí od 1. 2. 2019.

 Český svaz orientačních sportů

Pravidla orientačního běhu

Směrnice Ověřené systémy označování závodních průkazů

Vydal v roce 2019 Český svaz orientačních sportů, sekce orientačního běhu
jako metodický materiál pro vnitřní potřebu